

FLÅ KOMMUNE

Kommuneplan for Flå kommune

Samfunnsdelen 2011-2023

Vedtatt av Flå kommunestyre den 31.03.2011, sak 26/11

Innhold

1 Innledning.....	5
2 Rammer for kommuneplanarbeidet.....	5
2.1 Lovgrunnlaget	6
2.2 Plansystemet.....	6
2.3 Planverktøy og planstrategi.....	7
2.4 Kommuneplanprogram	8
2.5 Om kommuneplanen (samfunnsdelen).....	8
3 Gjennomgående tema	9
3.1 Positiv befolkningsutvikling	9
3.2 Folkehelse	11
3.3 Likestilling og diskriminering	11
3.4 Universell utforming.....	12
3.5 Areal og miljøvern	12
3.6 Frivillighet	13
3.7 Samfunnssikkerhet og beredskap	13
3.8 Utvikling.....	14
3.9 Energi og klima.....	14
4 Visjon og overordnet målsetting	15
5.0 Status i dag og veien videre for Flå kommune.....	16
5.1 Mangfoldig og livskraftig næringsliv	16
Mål:	16
Situasjonsbeskrivelse	16
Utfordringer.....	17
Strategi/tiltak.....	17
5.2 Flå et godt og trygt lokalsamfunn for alle	18

Mål	18
Situasjonsbeskrivelse	19
Utfordringer	19
Strategi/tiltak	20
5.4 Barn og unge	21
Mål:	21
Situasjonsbeskrivelse	21
Utfordringer	22
Strategi/tiltak	22
5.5 Attraktive boligområder og levendes grender	23
Mål:	23
Situasjonsbeskrivelse	23
Utfordringer	24
Strategi/tiltak	25
5.6 Attraktive hytteområder	26
Mål:	26
Situasjonsbeskrivelse	26
Utfordringer	27
Strategi/tiltak	28
6.0 Fremtiden krever samarbeid	29
7.0 Bakgrunn og prosess	29
7.1 Rikspolitiske retningslinjer og nasjonale føringer	29
7.2 Oversikt over viktige planer i Flå kommune	31
7.3 Oversikt over planprosessen med samfunnsdelen	31

Forord

Kommuneplanens samfunnsdel for Flå er ikke noe forsøk på å planlegge alt inn i framtida. La oss bare erkjenne at vi verken kan, vil eller har ambisjoner om det.

Kommuneplanens samfunnsdel skal samle seg om utvalgte og høyt prioriterte oppgaver. Livene våre formes av ting vi ikke har kontroll over og vi må innrette oss. Men livene våre formes også av en egen vilje, et ansvar for egne liv. Sånn er det også med et samfunn. Vi skal ikke viljeløst formes av andre krefter. Vi har et ansvar for å forme, stille krav, prioritere, regulere og legge til rette. Noe annet er feighet og ansvarsfraskrivelse. I praksis betyr det at de målene og de planene vi staker ut kan og bør evalueres og endres i tråd med endrede forutsetninger og forståelse av at de er dynamiske.

For å styre og prioritere og nå mål, trengs planer. Denne planen er avgrenset til å omfatte saksområder hvor det er en rimelig grad av lokale og kommunale påvirkningsmuligheter. Samtidig er det viktig å ha planer som gir handlingsrom inn i framtida.

Vi står foran store mulighet men også store utfordringer i Flå de kommende åra. En 150 år gammel trend med nedgang i folketallet er nå snudd til vekst. Det satses sterkt på å utvikle Flå til en turistdestinasjon. Flå skal bli det sentrale stoppestedet for trafikken mellom øst og vest. I 2014 åpner Sokna-Ørgenvika. Hvordan kan vi lokalt utnytte at vi får redusert reisetid med 30% til Oslo? Hva skjer når Ringeriksbanen kommer? Klarer vi i Flå å utnytte denne effekten?

Vi ønsker en god eldreomsorg, vi vil ha en skole med sterkt fokus på kunnskap, vi ønsker en moderne barnehage og vi vil ha en effektiv kommuneadministrasjon. Samtidig ønsker vi et blomstrende kultur- og idrettsmiljø i bygda vår.

Jeg tror denne planen kan bli et nyttig og viktig redskap for å nå målet vi har satt oss:

Flå – først i Hallingdal.

Tor Egil Buøen

Ordfører

1 Innledning

Den langsiktige delen av kommuneplanen i Flå er oppdelt i en samfunnsdel (tidligere tekstdel) med handlingsdel (økonomiplan og handlingsprogram) og en arealdel. Flå kommunes samfunnsdel ble vedtatt i kommunestyret den 24.4.02 og gjelder for perioden 2002-2013. Arealdelen ble vedtatt 1.12.2000, og gjelder for perioden 1999-2010.

Kommuneplanen sin samfunnsdel er ikke endret siden den ble vedtatt i 2002. Det har skjedd mange endringer i Flå samfunnet siden den gang, og det er derfor på tide å oppdatere planen i lys av den utviklingen som har skjedd og de utfordringer en står ovenfor i kommende planperiode. Den nye planen har en 12 års planhorisont, og tar for seg perioden 2011-2023. Planen skal sette mål for ønsket samfunnsutvikling og vise hvordan kommuneorganisasjonen kan være med på å nå målene. Planen skal revideres hvert 4 år, neste gang i 2014.

Kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel skal være grunnlag for enhetenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet, ved medvirkning fra andre offentlige organer og private, jfr. pbl § 11-2. Kommuneplanens handlingsdel gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver, og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer, jfr. pbl § 11-3.

Kommunen vil utarbeide samfunnsdelen av kommuneplanen først, for deretter rullere arealdelen. Samfunnsdelen vil da gi overordnede føringer for innholdet i arealdelen. I tillegg vil samfunnsdelen være grunnlaget for andre langsiktige og kortsiktige planer som kommunen lager. Når en nærmer seg vedtak av samfunnsdelen, vil kommunen starte opp arbeidet med rulling av arealdelen. Oppstarten vil bli kunngjort tilsvarende som for samfunnsdelen, og det vil bli laget et nytt planprogram for dette arbeidet.

Gjennom å planlegge ønsker vi å finne svar på følgende tre spørsmål:

1. Hvor er vi? (beskrivelse av nåsituasjonen).
2. Hvor skal vi? (visjon og mål).
3. Hvordan kommer vi dit? (utfordringer, strategier, og tiltak).

2 Rammer for kommuneplanarbeidet

Kommuneplanens samfunnsdel skal fortelle hvordan vi mener at vi kan skape et best mulig samfunn og hvordan alle kommunens innbyggere kan få et best mulig liv – både i vår tid og for generasjoner som kommer etter oss. For å ivareta dette hensynet har vi et lovverk og et plansystem som gir de formelle rammene for planarbeidet.

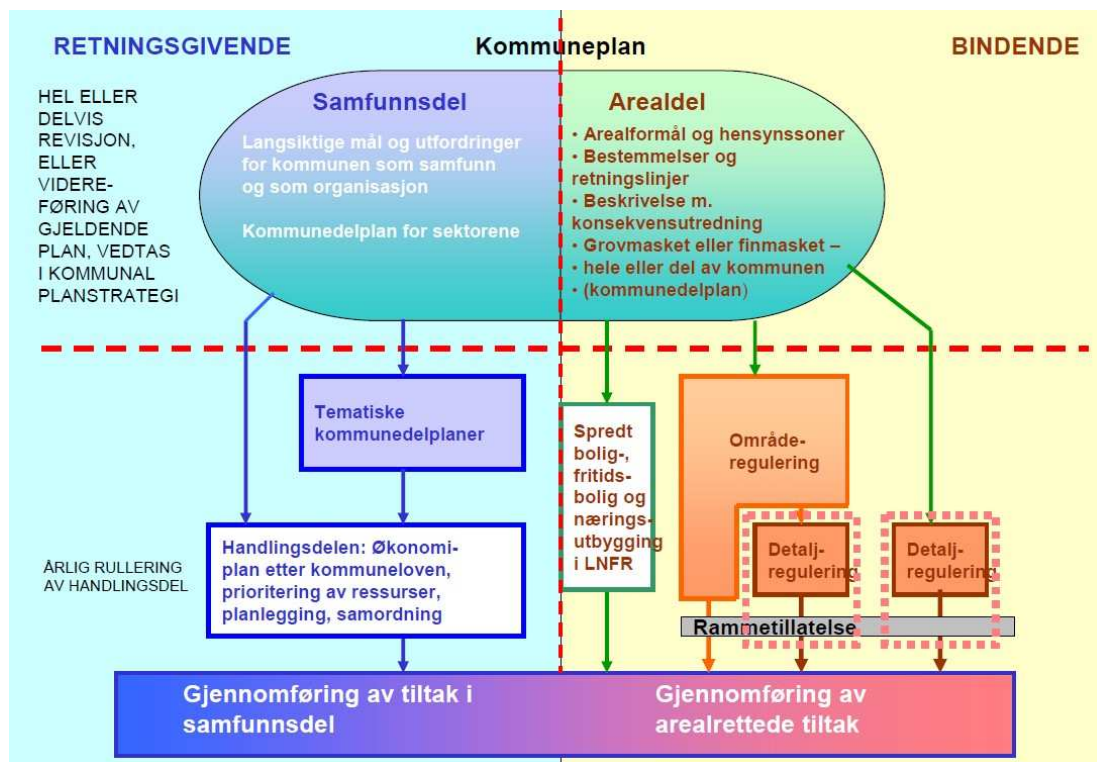
2.1 Lovgrunnlaget

I lov om kommuner og fylkeskommuner § 5 er det satt krav til kommunen om å utarbeide samordnet plan for den kommunale virksomheten. I paragrafen vises det til at nærmere bestemmelser om den kommunale planlegging gis ved lov. Stortinget vedtok 5.6.2008 plandelen av ny Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven) - heretter kalt plbl. Planlegging etter plan- og bygningsloven skal være et redskap for folkevalgte organer til å styre viktige utviklingstrekk i lokalsamfunnet og storsamfunnet.

2.2 Plansystemet

Plansystemet i Norge er et komplisert sett av lover og beslutningsprosesser som har betydning for velferd og bruk av naturressurser. Ofte vil disse systemene gripe inn i hverandre. Manglende samordning og helhetssyn, og dårlig oversikt over gjensidige konsekvenser av de forskjellige sektorplaner og vedtak, er et hovedproblem i samfunnsstyringen. Det er et sterkt behov for gode mekanismer for å kunne se de forskjellige sektorene og interessene i sammenheng, avveie dem mot hverandre og foreta beslutninger ut fra allsidige og langsiktige vurderinger.

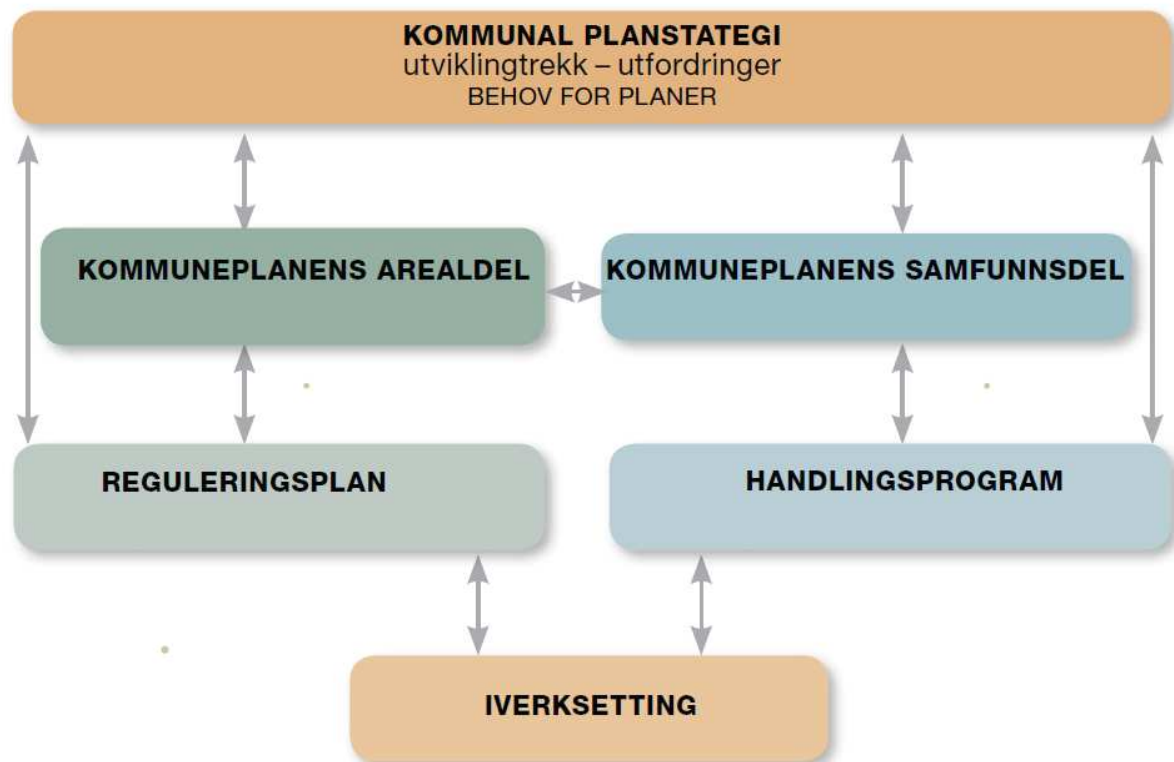
Planleggingsystemet i plan- og bygningsloven er ment å være den viktigste arenaen for dette.

Figur 1: Plansystemet

2.3 Planverktøy og planstrategi

Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering av nytt kommunestyre, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi, jf. pbl § 10-1. Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge det videre planarbeidet. Formålet med den kommunale planstrategien er å sette fokus på de planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en positiv utvikling i kommunen.

Figur 2 Planstrategi- føringer for kommunal planlegging.

Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til:

- Samfunnsutvikling.
- Langsiktig arealbruk.
- Miljøutfordringer.
- Enhetenes virksomhet
- Vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

For Flå kommunes tilfelle er det formelt sett ikke krav om utarbeidelse av planstrategi før året etter valget, i 2012. Det er viktig at dette arbeidet starter tidlig etter at kommunestyret er konstituert. Kommunal planstrategi vil være et fleksibelt verktøy som vil gi det nye kommunestyret anledning til å prioritere de viktigste utfordringene kommunen og lokalsamfunnet har, og prioritere planoppgaver i kommunestyreperioden. Dette vil selvsagt også omfatte om hele, eller deler av kommuneplanens samfunnsdel skal rulleres, men kanskje særlig et verktøy for prioritering av arbeidet med areal- og temaplaner, f.eks arealdel, reguleringsplaner, skole/barnehage, pleie og omsorg, næringsplaner/strategier, vann og avløp m.v. Kort sagt et lovende redskap for å skape meningsfulle prosesser.

2.4 Kommuneplanprogram

Plandelen i "Lov om planlegging og byggesaksbehandling" krever at det forut for arbeidet med en samfunnsdel skal utarbeides et planprogram. Hensikten med et planprogram er å lage et forslag til hva planen skal inneholde, hvem som skal være med i arbeidet, organisering av arbeidet og fremdriftsplan. Planprogrammet for samfunnsdelen ble vedtatt i kommunestyret den 24.6.2010. Gjennom planprogrammet har kommunen fastsatt premissene for videre planarbeid, og det er vektlagt betydningen av en prosess som gir grunnlag for meningsutveksling og debatt om viktige spørsmål for Flå kommune. For å ivareta en god forankring både politisk og ikke minst av Flå sine innbyggere er det gjennomført:

- Seminar på Sole for kommunens folkevalgte og kommunens administrasjon.
- Åpent folkemøte i Vassfaret bjørnepark 8.9.2010.
- Opprettelse av "digital kanal" gjennom kommunenes hjemmeside (samfunnsdelen@flaa.kommune.no)

2.5 Om kommuneplanen (samfunnsdelen)

Kommuneplanlegging handler om de store spørsmålene. Hvor er vi, hvor skal vi og hvordan kommer vi dit. Plandelen i "Lov om planlegging og byggesaksbehandling" definerer innholdet i samfunnsdelen slik.

- Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Planen skal inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.
- Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for enhetenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal

gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.

Virkingen av samfunnsdelen er definert slik:

- Kommuneplanens samfunnsdel skal legges til grunn for kommunens egen virksomhet og for statens og regionale myndigheters virksomhet i kommunen.
- Kommuneplanens handlingsdel gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

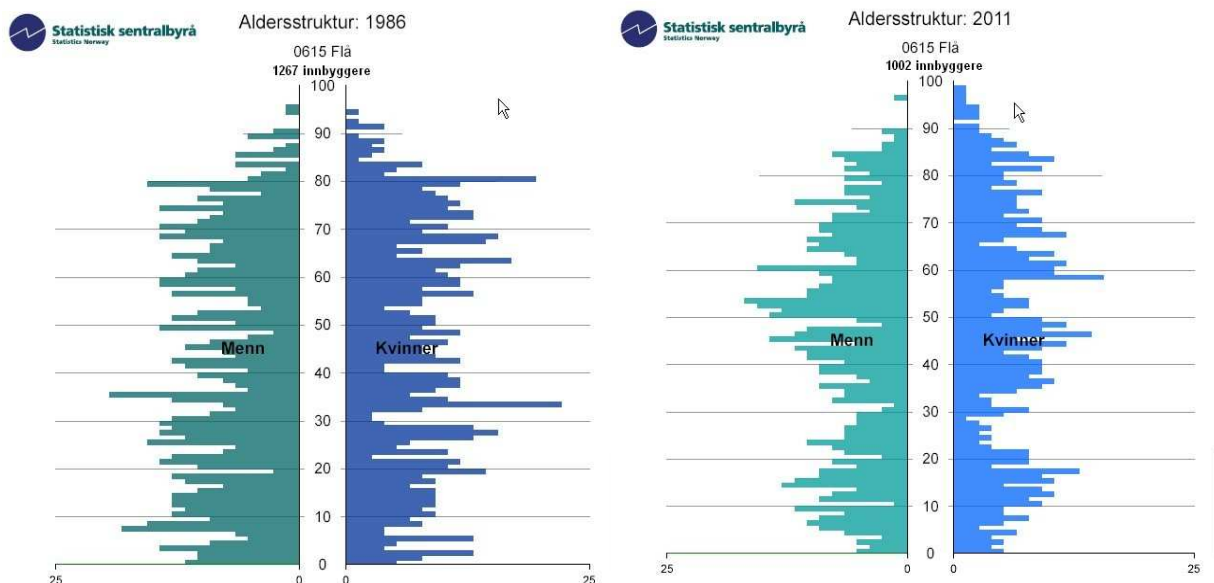
Kommuneplanens samfunnsdel, med visjoner, satsingsområder og mål vil stå på toppen i hierarkiet av kommunale planer og innholdet vil legge føringer for det øvrige planarbeidet i kommunens regi. Samfunnsdelen for Flå har en tidshorisont på 15 år, og behovet for rullering må derfor vurderes i forhold til om kommunen står ovenfor nye utfordringer som en ikke kan se i dag. Sentralt her er vedtak av kommunal planstrategi etter hver valgperiode. Kommuneplanen skal vedtas av kommunestyret og rullerest hvert fjerde år.

3 Gjennomgående tema

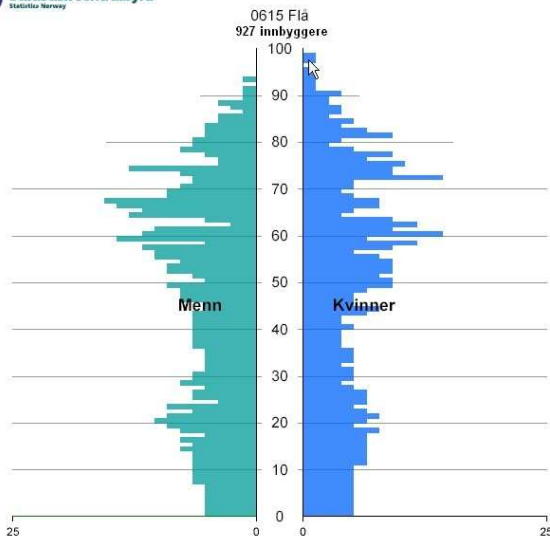
Det er enkelte tema som vi mener alle skal ha kjennskap til og som skal ligge til grunn for all kommunal planlegging spesielt og utviklingen av Flåsamfunnet generelt. Disse temaene skal ligge der som rød tråd og må bli tatt hensyn til innenfor alle aktuelle samfunnsområder.

3.1 Positiv befolkningsutvikling

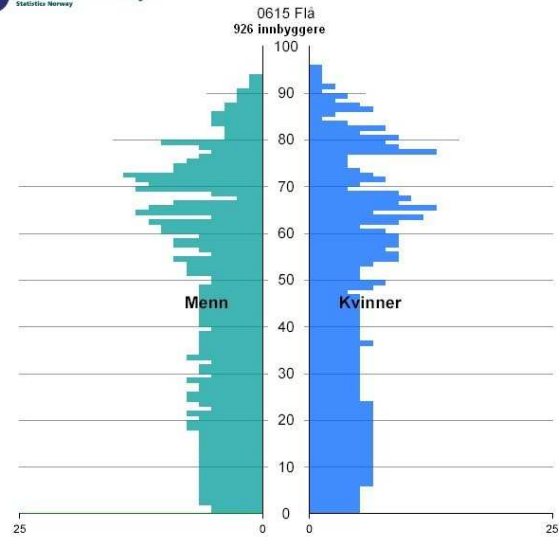
Folketallet pr. 1.4.2010 er 990 innbyggere. Alder- og kjønnsfordeling for perioden 1986 og fremskrevet til 2030 er vist i figurene under (Framskrivningene viser mellomalternativet MMMM):

Aldersstruktur: 2025

Aldersstruktur: 2030

Det er et overordnet mål at kommunens innbyggertall skal økes og at alder- og kjønns sammensetningen bedres ved å få flere til å bosette seg i kommunen. I 2023 skal Flå være et livskraftig samfunn med minst 1250 stolte innbyggere. Målet kan virke ambisiøst ut fra SSB sin prognose, men målet tilsvarer et folketall på samme nivå som i 1986.

Befolkningsvekst vil bedre kommunens økonomi og sikre et attraktivt servicetilbud for kommunens innbyggere. Flå sentrum har i dag mange kvaliteter, både som boligområde, som kommunens administrative sentrum og som kommunens senter for kultur og handel. I mange sammenhenger framstår Flå sentrum som kommunens ansikt utad. Flå sentrum er en viktig faktor i den omstillingsprosess kommunen nå er inne i, med Olav Thons videre etableringer og muligheter for betydelig tilflytting og befolkningsvekst. Delen av befolkningen med høyere utdanning (14%) er lavere enn fylkes- og landsgjennomsnittet (22% og 25%), men om lag på same nivå som andre distriktkommuner på vår størrelse. Gjennom tilflytting til kommunen ønsker en i første rekke å oppnå en bedre aldersfordeling, men også gjennom en aktiv næringsutvikling å stimulere til at andelen av befolkningen i Flå med høyere utdanning kan bedres.

For å nå målet om et økt folketall må kommunen lykkes på en rekke arenaer. Arbeidet er sektorovergrepene og omfatter tiltak i mange enheter med sikte på å:

- Arbeide for at de som bor og vokser opp i kommunen skal oppleve sterk bolyst, og på den måten utvikle sterk identitet og lojalitetsbånd til kommunen.
- De som flytter til kommunen må ofte ha en jobb å gå til. Spesielt næringslivet blir utfordret til å synliggjøre hva de kan tilby elever/ungdom og nyutdannede.
- Arbeide aktivt opp mot egen ungdom, både de som fortsatt går på skole og de som har flyttet ut og utvikle et nettverk for å nå utflytta Flåværingene spesielt og Hallinger generelt.
- Arbeide for en mer aktiv integrering av innflyttere og ”tilbakeflyttere”, der introduksjonsprogram, velkomstbrev og andre liknende ordninger må vurderes.

3.2 Folkehelse

Flere leveår med god helse, reduserte helseforskjeller i befolkningen og tilgjengelighet for alle er nasjonale mål for helsearbeidet. Folkehelsearbeid er samfunnets samlede innsats for å styrke faktorer som fremmer helsen, redusere faktorer som medfører helserisiko og beskytte mot ytre helsetrusler. Videre skal folkehelsearbeidet bidra til en jevnere sosial fordeling av faktorer som påvirker helsen. Folkehelsearbeidet er sektorovergripende og omfatter tiltak i mange enheter.

Kommunens helsearbeid må basere seg på så god og presis kunnskap som mulig om befolkningens helsetilstand. Det er derfor viktig at Flå kommune opparbeider god kompetanse slik at de kan sette i verk ulike tiltak for å følge opp nasjonale mål. For at folkehelsearbeidet skal få nødvendig fokus gjennom hele kommuneorganisasjonen, er det nødvendig å forankre dette arbeidet i overordnet planverk slik det nå blir gjort. Kommunen skal være aktiv i reformarbeid og fremstå som en omstillingsdyktig og samarbeidsorientert aktør i slike prosesser.

Flå kommunes omsorgstjeneste vil i fremtiden stå ovenfor nye utfordringer. Vekst i antall yngre tjenestebrukere med et stort spenn av sosiale og helsemessige problemer. Denne gruppen vil kreve et mer helhetlig livsløpsperspektiv på omsorgstilbudet.

Folkehelsearbeidet er ikke bare et kommunalt ansvar. Flås innbyggere sitter selv med de viktigste ”nøkklene” for å påvirke egen helse, og overordnede myndigheter disponerer midler til å fremme folkehelsearbeidet. Satsing på folkehelsearbeid må derfor foregå i samarbeid mellom kommunen, befolkningen, lag og foreninger og fylkeskommunen.

For å øke trivsel og levekår for de eldre, må det satses på et godt aktivitetstilbud for denne gruppen. Det må også arbeides med tiltak som kan forebygge sykdommer og skader blant eldre i dag, og ikke minst et voksende antall eldre i fremtiden.

Gjennom arealforvaltning er det viktig at kommunen fokuserer på å ivareta trivelige og aktivitetsfremmende oppvekst og bomiljøer. Et godt tiltak vil være ytterligere tilrettelegging av sammenhengende tur – og sykkeltraseer både i dalen og på fjellet. Kommunen vil bidra til at det utarbeides en helhetlig sti- og løypeplan.

Skolen og barnehagen er særskilt viktige arenaer for å gi barn og unge gode vaner og positive holdninger til fysisk aktivitet og sunt kosthold, Planer for skole og barnehage skal vise hvordan hensynet til fysisk aktivitet og sunt kosthold gis plass i det daglige virket.

3.3 Likestilling og diskriminering

Med likestilling mener vi like rettigheter, plikter og muligheter på alle samfunnsområder for alle. I Flå kommune vil vi ha særlig fokus på at kjønn ikke hindrer den enkelte i å realisere sine ønsker om utdanning, jobb, bosted, fritid, kultur og opplevelser. Barn og unge sine ønsker og behov skal legges til grunn for all planlegging. Reell likestilling skapes når alle, uansett gruppetilhørighet eller personlige forhold, har like muligheter til deltakelse og utvikling.

Diskriminering er negativ forskjellsbehandling uten saklig grunnlag eller formål. Kommunen skal ha fokus på at vi ikke, hverken direkte eller indirekte, diskriminerer noen. Verken på grunnlag av politisk syn, medlemskap i arbeidstakerorganisasjon, kjønn, seksuell orientering, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, hudfarge, språk eller andre forhold som kan oppleves som diskriminerende.

3.4 Universell utforming

Med universell utforming mener vi at produkter, byggverk og uteområder som er i alminnelig bruk skal utformes slik at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte så langt det er mulig, uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler. I Flå kommune skal alle innbyggere ha like muligheter til personlig utvikling og livsutfoldelse. Arbeidet med universell utforming skal være tuftet på en helhetlig tenking. Den enkelte enhet må ta ansvar for sitt område i saksforberedelser, utforming av politikk og planlegging. En må arbeide for å finne konkrete løsninger der kommunen tar hensyn til at vi mennesker er ulike og har ulike forutsetninger, men er like verdifulle. I Buskerud er arbeidet i gang med å lage en regional delplan for universell utforming. Planen sammen med en ny arealdel for Flå kan bli viktige dokumenter for å synliggjøre viktige prinsipper for universell utforming.

Flå kommune har som konkrete mål:

- Minst en universell utformet badeplass i kommunen.
- Minst en universell utformet fiskeplass i kommunen.
- Minst en universell utformet langrennsløype i kommunen.
- Sikre tilgang til universelt utformet lekeplasser i nye boligområder.

3.5 Areal og miljøvern

Vi er ”gode” på arealressurser i Flå. Det er ca. 1,5 innbyggere per kvadratkilometer, (for fylket er tallet 18 og for landet 15). Det vil si at vi har god plass til flere Flåværing, og at vi sitter på store arealressurs. Arealene blir i hovedsak benyttet til landbruk (jord og skog). Flå er den største og mest aktive skogkommunen i Hallingdal. I tillegg har kommunen et betydelig fjellandskap, og store deler av dette kan betegnes som høyfjell. Vi er også etter hvert blitt store innenfor reiseliv, og har ca. 1500 hytter. Dette er et lavt tall i forhold til kommuner det er naturlig å sammenligne seg med. Særlig tatt i betraktning den korte reiseavstanden til områder med høy befolkningstetthet. Andelen bør derfor økes, og det må etableres næringer som kan utnytte at kommunen nå har en økt andel høystandard hytter. Det må legges til rette for helårs turisme i tilknytning til høystandard hytteområder og videreutvikling av attraktive helårs reisemål som Destinasjon Bjørneparken.

Langsiktige prinsipper for forvaltningen:

Beholde eksisterende næringsliv: Kommunen skal kunne tilby næringsarealer til interesserte (Elvemo og Roppe/Gulsvikskogen). Landbruket er en viktig næringsveg i kommunen. Det skal derfor støttes opp under både tradisjonell drift, volumproduksjon og småskalaproducenter.

Attraktive boområder: Kommunen skal føre en aktiv arealforvaltning for å sikre tilgang til attraktive boområder. Mindre grender som Gulsvik, Seterstøkroken, og Stavn skal fremstå som

attraktive boområder, da særlig for de som har arbeidssted utenfor kommunen. Flå tettsted skal fremstå som et attraktivt boområde for de som ønsker en sentral beliggenhet i forhold til kommunesentret.

Utvikling av reiselivet i Flå: Flå kommune har attraktive områder i reiselivssammenheng. Satsningsområder for reiseliv er særlig områdene Gulsvikfjellet, Skarsdalen/Veneli, og Flentenområdet. Flå kommune skal ha et langsiktig perspektiv på sin arealpolitikk, og utvikling av fritidsbebyggelse er en sentral del av dette. De naturgitte forholdene ligger godt til rette for etablering av alpinaktiviteter med tilhørende overnattingskapasitet.

Natur- og kulturbasert næring:

I begrepet naturbasert næring legger en næringsetableringer knyttet opp mot landbruket og de naturkvaliteter kommunen har å by på. Det ligger her et uutnyttet potensial som kan skape arbeidsplasser og aktivitet slik at gårdene og kulturlandskapet fortsatt kan danne den ytre visuelle rammen rundt utviklingen av bygda vår. Med kulturbasert næringsutvikling tenker en først og fremst på å utnytte Flås egenart og flotte naturressurser.

Ønske om en langsiktig, bærekraftig forvaltning av areal- og naturressurser skal være grunnlaget for en helhetlig areal- og miljøvernpolitikk for Flå kommune. Mangfoldet i naturen er grunnlaget for at vi skal overleve, skape verdier og trives. Vi skal i planperioden arbeide for å ivareta det biologiske mangfoldet og unngå irreversible inngrep i sårbare områder, for eksempel deltaområder, viktige viltområder og verneområder.

3.6 Frivillighet

Frivillighet er å gjøre en innsats av egen fri vilje. Nordmenn er best i verden på frivillig arbeid. Flåværingene er intet unntak i så måte. Mange bidrar til at vårt lokalsamfunn berikes gjennom ulønnet arbeid i lag og organisasjoner. Frivillige skal oppleve at arbeidet som legges ned blir verdsatt, og det skal meddeles at de bidrar til meningsfylt og samfunnsnyttig virksomhet. En skal særlig ha fokus på å få opp andelen kvinner og yngre som deltar i frivillig arbeid.

For å opprettholde en omfattende frivillig sektor i kommunen, er det viktig med samarbeid mellom frivillig sektor, næringslivet og det offentlige. Kommunen skal være tilrettelegger for at så mange som mulig skal lykkes i arbeidet for å skape et aktivt, variert, og engasjerende lokalsamfunn. For å sikre en slik utvikling skal kommunen stimulere det frivillige engasjement, og legge til rette for samspill mellom ulike frivillige organisasjoner. Gode møteplasser er viktig i den sammenheng.

3.7 Samfunnssikkerhet og beredskap

Med samfunnssikkerhet mener vi samfunnets evne til å ivareta liv, helse og grunnleggende behov og samfunnets evne til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner under ulike påkjenninger. God samfunnssikkerhet forutsetter målrettet forebygging av uønskede hendelser og god beredskap for å redusere skadevirkningene nå likevel noe går galt. Samfunnssikkerhet er en sektorovergripende rettesnor i samfunnsplanlegging på alle nivå, og skal være en integrert del av all planlegging, og et virkemiddel der det er hensiktsmessig i all planlegging og utforming av politikk. Kommunen skal være aktiv i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser. Flå kommune skal kjennetegnes av god beredskap og effektiv ulykkes- og

krisehåndtering. En sentral forutsetning i denne sammenheng er opprettholdelse og utvidelse av lokalt lensmannskontor i Flå. Kommunen skal legge til rette for at innbyggere i Flå generelt og ansatte i kommunen spesielt har nødvendig kompetanse for å ivareta egen og andres helse i en kritisk situasjon. Prosjekt som "Livreddere i Hallingdal" er et eksempel på tiltak som øker kunnskapen om førstehjelp i Hallingdal, og kan bidra til å redde liv i en kritisk situasjon.

Ved rullering av kommuneplanens arealdel forutsettes fokus på samfunnssikkerhet og beredskap. Flå kommune er utsatt for flom- og skredfare. Det er derfor viktig at kommunen ved arealplanlegging nøye vurderer arealbruken i områder som kan være utsatt for flom og skred. Det skal foreligge en risiko- og sårbarhetsanalyse som grunnlag for utarbeidelse av kommuneplanens arealdel.

3.8 Utvikling

Et forholdsvis lite samfunn som Flå vil hele tiden være i utvikling. Det vil skje en passiv utvikling, etter de impulser og påvirkninger som storsamfunnet gir oss, men det vil og kunne skje en mer bevisst utvikling ut i fra aktiv handling i selve lokalsamfunnet. Flå kommune skal være en vesentlig aktør i utviklingen av lokalsamfunnet. Utviklingen må gå i den retningen vi selv mener er den beste. På den måten kan vi og ta vare på de som allerede bor i kommunen, og legge grunnlaget for at mange ønsker å bosette seg her. Vekst og utvikling vil forhåpentligvis gi tilflytting av barnefamilier. Dette vil utløse behov for utvidelse av skolen, barnehagen og fritidstilbudet. En annen spesiell utfordring knytter seg til å sikre god kjønnsbalanse i befolkningen. Slik sett vil det være spesielt viktig å legge til rette for et samfunn som er attraktivt for jenter og kvinner, både når det gjelder arbeid og fritid. Bruk av våre utmarksressurser og er sentralt i forhold til å opprettholde og utvikle reiselivet i kommunen.

Infrastruktur er en grunninvestering for å få til den ønskede utviklingen når det gjelder næringsutvikling, arbeidsplasser og bosetting i kommunen. Utviklingen av god infrastruktur både innefor samferdsel og for høyhastighetskommunikasjon og IKT er avgjørende for at Flåsamfunnet skal være attraktiv som arbeids- og bokommune også i fremtiden. Sentralt i dette bildet er også et kollektivtilbud med god nok tilgjengelighet og tilstrekkelig frekvens som gjør det attraktivt å reise kollektivt til og fra Flå.

Flå kommune skal ha tilfredsstillende kommunaltekniske anlegg, kommunale veger, en kommunal bygningsmasse og utearealer som skal drives og vedlikeholdes på en forsvarlig måte. Tilgjengelighet for alle, trafiksikkerhet og miljøhensyn skal ha et særskilt fokus ved vurdering av alle framtidige tiltak.

3.9 Energi og klima

Kommunene har en viktig rolle i klimaarbeidet. Norske kommuner kan kutte opptil 15 % av sine klimagassutslipp gjennom bl.a. energieffektivisering i bygg, omlegging til miljøvennlig oppvarming, mer miljøvennlig transport og bruk av avfall til å produsere energi. Energiforbruket skal reduseres. Det må stimuleres til varierte energiløsninger med fokus på energieffektiv bruk av energi. Energisystemet må sikres en samfunnsmessig rasjonell utvikling,

slik at vi blir mindre sårbare for endringer i energimarkedet. Flå kommune har på flere områder mulighet for å påvirke energi og klimaarbeid lokalt, for eksempel:

- Kommunen skal foreta lokale avveininger av eventuelle konflikter mellom klimamål og andre hovedmålsettinger som kommunen har nedfelt i sine overordnede planer.
- Påverke holdninger gjennom informasjonsarbeid mot organisasjoner, næringsliv og befolkning.
- Stimulere til at energi- og klimaspørsmål blir vektlagt i forvaltningen, og motivere til valg av energi- og miljøeffektive løsninger.
- Ved rullering av kommunens arealdel skal det vurderes etablering av ny infrastruktur som kan redusere avstanden eller øke tilgjengeligheten fra utbyggingsområdene i fjellet til Flå tettsted.
- Sørge for energieffektiv drift av egen bygningsmasse.

4 Visjon og overordnet målsetting

En visjon gir ingen garanti for resultater og prestasjoner, men handler om at en på en lettfattelig måte staker ut en felles kurs. Visjonen for Flå kommune er både ambisiøs, lettfattelig og kan brukes i flere sammenhenger både i prosesser, aktiviteter og for å måle og synliggjøre resultater:

FLÅ - FØRST I HALLINGDAL!

Visjonen sin viktigste funksjon er å fungere som et samlende framtidssbilde for kommunen; noe som organisasjonen og innbyggerne har å strekke seg etter. Utfordringen vil være å gi visjonen et innhold, og gå fra visjon til prestasjon. Kapittel 5.0 konkretiserer noe av innholdet i Flås visjon.

5.0 Status i dag og veien videre for Flå kommune

5.1 Mangfoldig og livskraftig næringsliv

Mål:

I 2023 skal næringslivet være betydelig mer variert og etablerte næringer skal opprettholdes minst på det nivået de har i dag. Det skal aktivt legges til rette for at nye virksomheter kan etablere seg, særlig innenfor reiseliv og kulturbaserte næringer.

Konkrete delmål/målbarehet i forhold til:

- I 2023 skal Flå være en betydelig helårs turistdestinasjon i Hallingdal, og fremstå som en særskilt attraktiv familiedestinasjon gjennom å tilby nære og varierte friluftsopplevelser tuftet på kvalitet, lokal tradisjon og miljø.
- Minst 10 gårdsbruk/småbruk skal drive reiselivsrelatert næring (opplevelsesproduksjon).
- Minst 20 nyetablerte årsverk innen handverksbransjen.
- Minst ett nytt industriområde skal være etablert i tilknytning til Rv7.
- Minst 10 personer skal ha tatt med seg jobben til Flå (høy kompetanse, tilknytning til firma i Oslo eller omegn).

Situasjonsbeskrivelse

Flå kommune er i rivende utvikling som følge av satsningen i Vassvaret Bjørnepark, Bjørneparken kjøpesenter og hotell, nybygg i og rundt sentrum. I tillegg har Novema vært gjennom en betydelig utvikling de siste årene og sysselsetter i dag over 50 personer. Selv om tertiærnæringene er dominerende står fortsatt primærnæringen sterkt ved at Flå er den største og mest aktive skogkommunen i Hallingdal. Ellers er næringslivet i Flå kommune forholdsvis allsidig ut fra våre forutsetninger, med ulike bedrifter innenfor reiseliv, detaljhandel og ikke minst innenfor bygg og anleggsvirksomhet.

Næringslivet i Flå generelt karakteriseres likevel mer av erfaringskompetanse og relativt svak formell kompetanse. Med unntak av Thon hotell Bjørneparken preges reiselivsnæringen i dag av små operatører der reiselivsvirksomheten inngår som ei binæring. Dersom Flå skal kunne utnytte de muligheter som markedet gir, synes det derfor nødvendig å profesjonalisere næringa ved å øke kompetansen og bygge opp reiselivstilbud basert på lokal særegenhet og høy kvalitet. Ved at Bjørneparken kjøpesenter nå har fått eget hotell er det åpnet seg helt nye muligheter for å trekke flere besøkende til bygda vår.

Flåværingen kjennetegnes som arbeidstakere med god arbeidskultur og som lojal arbeidskraft. Tilgangen på arbeidskraft har vært god også når det gjelder arbeidsplasser som krever spesiell kompetanse. Det er gode vilkår for å etablere både næringsvirksomhet og private husholdninger ved at det er ledige areal til formålet. At det er rimelig å etablere seg her i kommunen er et stort pluss og et fortrinn som mange andre kommuner ikke har.

Kommunen må skape kultur for å frembringe gründervirksomhet, og det kan stilles spørsmål ved om vi er gode nok på å gi hjelp til gründere i startfasen. Det er manglende kultur for å skape

ungdoms- og studentbedrifter i skolen. Det er og viktig at både skole og næringsliv blir tydelige på hvilke ønsker og behov en har i forhold til hverandre.

Kommunen har også et potensial ved å utnytte naturgitte ressurser innenfor områder som jakt, fiske, reiseliv og natur. Norges Jeger- og Fiskerforbund har sett mulighetene og i samarbeid med Thongruppen bygges det nå et nasjonalt opplæringscenter for jakt og fiske i tilknytning til bjørneparken. Et slikt senter vil i seg selv bidra til økt lokal sysselsetting, og på lengre sikt medføre ringvirkninger i form av næringsutvikling innefor ulike typer opplevelsesprodukter som i dag ikke er særlig utviklet i Flå. I fremtiden vil Flå fremstå med et variert arbeidsmarked, også for personer med spesialkompetanse.

Næringslivet i kommunen er en viktig medspiller for det frivillige arbeidet i kommunen, både som sponsorer og medaktører for å utvikle gode anlegg for idrett og annen aktivitet. Samspillet mellom det frivillige, kommunen og næringslivet er viktig for å legge til rette for en rikholdig aktivitet for å skape bolyst og trivsel i kommunen vår. Med så gode anlegg og muligheter som vi har burde det ligge til rette for å få til nye attraktive arrangement som skaper stor aktivitet, positiv omtale med næringsmessige ringvirkninger.

Utfordringer

Mindre fødselskull og negativ folketallsutvikling skaper utfordringer når det gjelder å skaffe nok arbeidskraft og kompetanse til næringslivet. Det tjenesteytende næringslivet er også avhengig av et visst befolkningsgrunnlag. Hovedutfordringen er at vi bare er 1000 innbyggere i Flå.

God infrastruktur er et viktig bidrag til å opprettholde et konkurransedyktig næringsliv. Infrastruktur omfatter både nødvendig transport langs vei/bane av personer og gods, men ikke minst anvendelse av informasjonsteknologi i forhold til at informasjonsflyt skal skje raskt, sikkert og effektivt. Dette er av særlig betydning i Flå på grunn av forholdsvis lange avstander til enkelte kundegrupper, samt for å opprettholde den spredte bosettingen og lokaliseringen av næringsvirksomhet.

At større bedrifter i kommunen er utenbygds eid kan være både en trussel og en mulighet. Om vi skulle få bortfall for enkelte av disse vil det også bety bortfall av viktig næringsmiljø. Det er også en utfordring å skape arbeidsplasser som er attraktive for kvinner, og arbeidsplasser for personer med høyere utdanning. Et godt eksempel er Flå kommune som er en arbeidsgiver som faktisk har en overvekt av kvinnelige arbeidstakere i stillinger som krever høyere utdanning.

Strategi/tiltak

- Utvikle og skape flere arbeidsplasser innenfor reiseliv generelt og natur- og kulturbasert reiseliv spesielt, da basert på våre lokale ressurser, som ren natur og et variert friluftsliv. Destinasjon Bjørneparken har en sentral rolle i forhold til å oppnå synergieffekter innenfor et variert reiselivstilbud.
- Det må legges til rette for at landbruksnæringen fortsatt skal kunne utnytte de ressursene som bruket utgjør, som skogen, jorda, elvene og utmarka. Kommunen skal være en

pådriver for etablering av småkraftverk. Det bør vurderes om det skal utarbeides en egen rammeplan for småkraftverk i kommunen.

- Økt fokus på kultur- og opplevelsesbasert næringsutvikling, m.a. gjennom å etablere større arrangement med utgangspunkt i de lokale kvalitetene vi har.
- Sørge for å avsette nødvendig areal i kommunens arealplan, slik at det blir mulig å realisere alpinanlegg med høy standard med tilhørende overnattingskapasitet.
- Utarbeide konsepter for å legge større arrangement til Flå som kan trekke mye folk til kommunen.
- Arbeide for et bedre kollektivtilbud i Flå og Hallingdal i samarbeid med offentlige og private aktører.
- Støtte opp om eksisterende bedrifter og gründere, og hjelpe til med å realisere gode ideer gjennom en positiv holdning, tilgang på risikokapital og legge til rette for næringsareal.
- Økt fokus på entreprenørskap i skolen ved å bli sterkere på elevbedrifter og kontakt mellom skole og næringsliv.

5.2 Flå et godt og trygt lokalsamfunn for alle

Mål

- Kommunen har helhetlige og koordinerte sosial-, helse- og omsorgstjenester som gir innbyggerne de beste muligheter for gode helse- og levekår.
- Alle med behov for sosial-, helse-, pleie- og omsorgstjenester har et forsvarlig og kvalitativt godt tilbud i tråd med lover og forskrifter, der man vektlegger trygghet, koordinering og brukermedvirkning.
- Kommunen har konkrete planer for videreutvikling av pleie- og omsorgstjenester som tar høyde for behovsutviklingen blant eldre og funksjonshemmede.
- Flå skal være en god kommune å bli gammel i, og eldre skal oppleve det som trygt å bo og ferdes i Flå.
- Flå kommune har høy innsats i helsefremmende arbeid blant alle aldersgrupper preget av medvirkning, mangfold og inkludering.
- Det skal være et fokus på sammenhengen mellom kosthold og helse, særlig i gruppene unge og eldre som bor alene.
- Kommunen skal motivere til og legge til rette for allsidig fysisk aktivitet for alle innbyggere, med et særlig fokus på en økt andel stillesittende unge.
- Flå kommune skal fortsatt bidra til godt samarbeid mellom det offentlige og det private om trivselstiltak og aktivitetstilbud.
- Kultur skal brukes som en skapende kraft i lokalsamfunnet. Det skal legges til rette for et mangfold av kulturaktiviteter som stimulerer til deltakelse og kreativitet, som skaper identitet og tilhørighet og som beriker innbyggernes hverdag.
- Flåsamfunnet kjennetegnes av at innflyttere til kommunen inviteres til samfunnsdeltakelse og føler samhørighet uansett tilhørighet og bakgrunn.
- I Flå skal det være tillatt å lykkes og tillatt å mislykkes. Det viktigste er å prøve, og alle skal vite at de får en ny sjanse. Flåsamfunnet skal være raust, og fantasien og skapergledden skal ha gode vilkår.

Situasjonsbeskrivelse

”Det gode liv” for kommunens innbyggere består av flere komponenter der det enkelte menneskets behov i ulike livssituasjoner og livsfaser blir ivaretatt. Utfordringen for en relativt liten kommune handler ikke bare om kvantitet, men i stor grad om hva slags kvalitet det er på tjenestene. Det dreier seg om hvor fornøyde brukerne/innbyggerne er med tjenester og tilbud som blir gitt i kommunen både innfor offentlig tjenesteyting og oppfatning av tilbudet ellers i lokalsamfunnet. Kommunen som tjenesteyter og velferdsprodusent har et overordnet ansvar for velferdstilbudet til sine innbyggere, bl.a. i forhold til grunnskoleopplæringen, barnehagen, sosialtjenesten, helsetjenesten og pleie- og omsorgstjenesten. Foruten egne sektorlover blir disse sentrale tjenesteområdene styrt gjennom ulike former for detalj/handlingsplaner. I forhold til samfunnsdelen har disse planene en mer inngående beskrivelse av status og målsettinger innenfor det enkelte tjenesteområde. Det vises til liste over lokale styringsdokumenter i kapittel 7.0.

Selv om Flå kommune befolkningsmessig er en liten kommune, er kommunen som organisasjon relativt stor og yter et bredt spekter av tjenester med nærhet til innbyggerne som gir kommunen gode forutsetninger for en effektiv tjenesteproduksjon innenfor en rekke av de viktige velferdsoppgavene.

Stabil økonomi er viktige forutsetninger for kvalitet og forutsigbarhet i de tjenester kommunen yter til innbyggerne. Kommunen sliter med forholdsvis stor lånegjeld og fondene er de siste årene blitt sterkt redusert. Den forventede befolkningstilveksten vil på sikt forhåpentligvis skape grunnlag for en mer langsiktig og stabil økonomi.

Mange bryr seg positivt om hverandre (naboer, venner, bekjente) i et lite bygdesamfunn som Flå, og dette er verdier som er vel verdt å videreutvikle. «Inkluderende samfunn» er et sammensatt tema som berører mange områder både i samfunnet og i kommuneorganisasjonen. Det spenner fra rent praktisk tilrettelegging av bygg og anlegg til mellommenneskelige kvaliteter ved lokalsamfunnet. Et inkluderende samfunn, er et samfunn der folk ikke bryr seg, men bryr seg om hverandre. Inkludering betyr alt for den som blir inkludert, og med både nye landsmenn og med mål om økt bosetting skal vi sammen sørge for en trygg og god hverdag for alle som flytter til Flå. Raushet i møte med kulturelle forskjeller kan gi en voksende andel fremmedkulturelle et bedre møte med Flå samfunnet spesielt, det norske samfunnet generelt. Det å lære seg å være inkluderende, være åpen for andres annerledeshet og oppleve den gode følelsen av å bli kjent med andre, er en viktig samfunnsverdi.

Utfordringer

Å rekruttere og beholde tilstrekkelig kompetanse er avgjørende for å opprettholde et høyt nivå på kommunale tjenester. Flå har sine utfordringer på dette området, og det er derfor viktig å utvikle en god arbeidsgiverpolitikk. Kravene til arbeidsplassen endres og utfordrer kommunen til å stille seg slik at den blir oppfattet som en spennende arbeidsplass og en kompetansebedrift

Flå kommunes omsorgstjeneste vil i fremtiden stå ovenfor nye utfordringer. Vekst i antall yngre tjenestebrukere med et spenn av sosiale og helsemessige problemer. Denne gruppen vil kreve et mer helhetlig livsløpsperspektiv på omsorgstilbudet. Behovsvekst som følge av økende antall

eldre, vil kreve utbygging av kapasitet og økt kompetanse, spesielt med fokus på demens og sammensatte lidelser. Det er viktig at kommunen forbereder seg på nye utfordringer, foretar prioriteringer og planlegger utbygging av tjenestetilbudet. Det er av stor betydning at kommunen kan tilby kompetanseheving gjennom mange ulike tiltak slik at ansatte skal oppleve seg kompetente til de unike oppgavene innen helse, sosial og omsorg.

Det knytter seg store utfordringer og usikkerhet i forhold til den pågående samhandlingsreformen. Her er det etablert samarbeid både i Hallingdal og i Vestre Viken. Arbeidet med lokalmedisinsk senter i Hallingdal står her sentralt.

Helse skapes på alle arenaene i livet; gode miljøer og trivsel både på arbeid/skole, i fritiden og i lokalsamfunnet. Helse og trivsel henger nøye sammen. Det å være del av et fellesskap, ses som en vesentlig helsefremmende faktor. Da kreves det at det finnes arenaer der fellesskapet kan fremmes. Alle innbyggerne i Flå uavhengig av alder, kjønn og kulturell bakgrunn, skal få stimulert sine tanker og følelser og få dekket sine behov for opplevelse og aktiv utfoldelse. Dette betinger en viss bredde innenfor de ulike kulturelle arenaer og møteplasser m/tilknyttede aktiviteter som tilbys. Det må erkjennes at en liten kommune ikke kan tilby alle former for kultur- og aktivitetstilbud. Lokale tilbud er ofte avhengige av få ressurspersoner og blir av den grunn "sårbare". Det er derfor særdeles viktig at lokalt engasjement understøttes for å oppnå et mangfold i tilbudet.

Flåsamfunnet har en utfordring i å skape et omdømme som sier omverden at Flå er stedet der alle blir inkludert og som gir barn og unge en trygg og god oppvekst. Innflyttere til kommunen må få oppleve at de inviteres til samfunnsdeltakelse og at de får oppleve samhørighet som er et kjennetegn ved Flåsamfunnet.

Strategi/tiltak

- Innenfor helse og omsorgstjenesten skal det å legges vekt på forebyggende innsats for å unngå eller utsette store tjenestebehov.
- I kommunen skal det være en god hjemmetjeneste som bidrar til trygghet og god pleie i eget hjem.
- Fokus på rehabilitering for å kunne opprettholde egenomsorgsevnen. Avlastningsmuligheter og omsorgslønn kan være en støtte for de pårørende.
- Bedre helse og økt livskvalitet gjennom fysisk aktivitet. Målgruppen er i utgangspunktet alle Flåværingene, men barn og unge, voksne inaktive og eldre vil ha spesielt fokus.
- Flå kommune bør vurdere å finne ordninger for å inkludere arbeidstakere som har behov for noe tilrettelegging for å delta i ordinært arbeidsliv.
- I Flå skal fantasien og skapergleden ha fritt spillerom i et raust samfunn.
- Skape arenaer der mennesker møtes og nye ideer fødes og utvikles, og hvor brukermedvirkning står sentralt.
- I Flå skal det være tillatt å lykkes og tillatt å mislykkes. Det viktigste er å prøve, og alle skal vite at de får en ny sjanse.

- Flå kommune har tradisjon på å gi barn og unge høy prioritet i kultursatsingen, og dette bør følges opp videre gjennom tilrettelegging av aktivitetstilbud og nye anlegg.
- Flå kommune skal være en aktiv part og bidragsyter i regionalt utviklingsarbeid.

5.4 Barn og unge

Mål:

- Flå kommune skal tilby trygghet og trivsel for alle barn og unge i kommunen, og være en foregangskommune når det gjelder oppvekstvilkår for barn og unge som sikrer et godt voksenliv.
- Flå kommune skal ha barnehage- og skoletilbud av god kvalitet for alle – barnehageplass for de som ønsker det– og en skole preget av kultur for læring. Barnehagen og skolen skal være attraktive arbeidsplasser som tiltrekker seg godt kvalifisert arbeidskraft, der medarbeiderne kan videreutvikle sin kompetanse.
- Flå kommune skal ha et aktivt og mangfoldig kulturliv med kvalitet og bredde, som fremmer egenutvikling, fellesskap, trivsel og verdiskaping.
- På alle barne- og ungdomsarenaer skal det være nulltoleranse for mobbing.

Situasjonsbeskrivelse

Hensynet til barn og unges (>18år) oppvekstvilkår og utformingen av samfunn og omgivelser med sikte på at nye generasjoner skal få tjenelige livs – og utviklingsmuligheter er helt grunnleggende. Forholdene i hjem og nærmiljø er viktige for barn og unges trivsel, trygghet og utvikling. Barn og unges oppvekstvilkår fastsettes i stor grad ut fra kommunale beslutninger og prioriteringer og gjennom kvaliteten på og omfanget av kommunale tilbud og tjenester. Sentralt her er tilbudet kommunen gir gjennom barnehage og skole. Flå har full barnehagedekning for alderen 1 - 6 år. De siste årene har antallet barn vært rundt 40 barn. Flå barnehage har en fantastisk beliggenhet i forhold til uteaktiviteter hele året, og likevel i gangavstand til Flå sentrum.

Flå barne- og ungdomsskole er en 1-10 skole og har 126 elever. Skolen har svømmehall og romslig gymsal. 1- 4 trinn holder til i eget bygg og disse lokalene huser også SFO. Ungdomsskolen har fine undervisningsareal i et renovert bygg med nytt bibliotek. Satsingsområdene for Flå skole er motivasjon for læring gjennom tilpasset undervisning der fagsamtaler, underveis-vurdering, kursing basert på tema, og elevmedvirkning står særlig sentralt. Skolens gymsal er sentrum for flere ulike aktiviteter både innenfor idrett og kulturarrangement. Nes og Flå kulturskole er en interkommunal skole som gir opplæring innen musikk og dans. Kommunen har ellers kommunal ungdomsklubb for barn/unge i alderen 12 – 18 år ("KREATIV"), kor, musikkorps, egen idrettsplass med lysløype, motorsportsbane, skytebane, og en rekke andre aktivitetstilbud.

Utfordringer

Kommunen har et spesielt ansvar for å ivareta hensynet til barn og unge ettersom denne gruppen ikke har de samme muligheter som voksne for å ta opp sine krav eller påvirke sine omgivelser. Barns hverdag blir mer og mer stillesittende. Manglende fysisk aktivitet gir uheldige konsekvenser for stadig flere barn og unges helse. Kommunen må forsøke å motvirke denne utviklingen gjennom å tilby barn og unge gode opplevelser gjennom et bredt kultur- og aktivitetstilbud. Målet er at alle barn og unge skal ha de samme rettigheter og muligheter til utvikling uavhengig av foreldres økonomi, etnisitet, utdanning og geografisk tilhørighet. Gjennom sosial læring, utdanning og medvirkning vil barn lære å ta ansvar, vise omsorg, utvikle kritisk sans og selvtillit. utfordringen er at det skapes gode arenaer der barn og unge kan utvikle sine talenter og få oppleve sosial tilhørighet.

Barn og unge får gode opplevelser gjennom et bredt kultur- og aktivitetstilbud. For Flås vedkommende skal en ikke undervurdere betydningen av alt det frivillige arbeidet som legges ned i lag og foreninger som gjør at unge har en meningsfull fritid. Selv om Flås relativt sett er en liten kommune er det et godt utvalg av aktiviteter som barn og unge kan delta på. utfordringen er at mange aktiviteter er helt avhengig av et sett med frivillige som kan drifte aktiviteten. Disse ressurspersonene er det ikke for mange av, og derfor må dette arbeidet verdsettes høyt. Det er viktig at ungdom over 14 år som ikke deltar i de organiserte fritidsaktivitetene, gis et tilbud som oppfattes som attraktivt for denne aldersgruppen. Barn og unge er storforbrukere av IKT- tjenester, dette krever at både de unge selv, og ikke minst voksne, har nødvendig kompetanse som kan nyttiggjøres i vår bruk av ulike medier. Alle må vi lykkes med å forstå teknologiens konsekvenser, dens muligheter og trusler.

Flåsamfunnet er i utvikling og vil få tilflytting i forbindelse med opprettelse av flere nye arbeidsplasser. Dette kan gi utfordringer, men også muligheter ved at enkeltpersoner kan ha andre behov for aktivitetstilbud enn det som kan tilbys i dag. utfordringen ligger i å opprettholde de gode tilbudene samtidig som en både videreutvikler disse og utvikler nye tiltak etter behov.

Et godt skole- og barnehagetilbud er vesentlige kvaliteter i et lokalsamfunn. Ikke minst for å være en attraktiv tilflyttingskommune for barnefamilier. Økt tilflytting kan på sikt medføre et behov for endringer av barnehagetilbudet i kommunen. Slik folketallet er pr. i dag vil vi kunne tilby full barnehagedekning. Med et økt folketall må alternative former for barnehage (friluft, gards- utebaserte aktiviteter) vurderes. På sikt kan det bli aktuelt med barnehage utenfor Flås sentrum. Skolen har god kapasitet til å ta imot flere elever og elevtallet skal stige mye før det utløser et behov for ytterligere areal til undervisning.

Strategi/tiltak

- Barnehagen og skolen skal være attraktive arbeidsplasser som tiltrekker seg godt kvalifisert arbeidskraft. Skole og barnehage skal ha rom for alle og blikk for den enkelte.
- Samarbeide regionalt om kompetanseheving blant personalet i skole og barnehage som gir mulighet for videreutvikling og opplæring.
- Barnehagetilbudet må evalueres ved økt barnetall, herunder lokalisering og alternativer til

- offentlig barnehage.
- Alle barn og unge i Flå skal føle seg betydningsfulle i en trygg, inkluderende og mobbefri hverdag. Flåværingen skal tørre å bry seg når de ser barn og unge som ikke har det bra – det er spesielt viktig at kommunens ansatte har fokus på dette.
 - Barn og unge med spesielle behov skal møte et effektivt og målrettet hjelpeapparat som handler raskt når det er nødvendig.
 - Flå kommune skal ha et aktivt og mangfoldig kulturliv med kvalitet og bredde, som fremmer egenutvikling, fellesskap, trivsel og verdiskaping.
 - Barn og ungdom må gis mulighet til innflytelse i plan- og beslutningsprosesser. For eksempel er det valgt et eget ungdomsråd i kommunen.
 - Kommunen må etterstrebe en bygningsmasse som er framtidsrettet som gir rom for læring, fysisk utfoldelse mulighet for et bredt kultur- og aktivitetstilbud.
 - Prosjekter for å forebygge rusproblemer og kriminalitet blant ungdom skal videreføres og videreutvikles (SLT/MOT/lokalt lensmannskontor).
 - Flerbrukshall i Flå skal være etablert innen 2015.

5.5 Attraktive boligområder og levendes grender

Mål:

Innen 2023 skal boligstrukturen i Flå være kjennetegnet ved at en gjennom en tydelig arealforvaltning har lyktes med å gjøre Flå tettsted til et velfungerende sentrum, og at vi fortsatt har "levendes" grender i Flå med et variert botilbud som gir bolyst.

Flå kommune vil i tillegg legge til rette for utvikling av grendene Stavn og Gulsvikområdet som i tidligere tider har vært velfungerende samfunn med både forretninger, post, jernbanest., osv. Dette betyr at det skal avsettes areal til boliger også i disse grendene. Dette vil gi valgmuligheter for innbyggerne og varierte botilbud som i siste instans også vil styrke sentrumsfunksjonene i Flå.

Konkrete delmål/målbarhet i forhold til:

- Andelen leiligheter i sentrum har økt vesentlig. Områder med konsentrert småhusbebyggelse og tradisjonelle boligfelt i nærhet til Flå sentrum har økt.
- Kommunen har tilrettelagt for "annerledes boligområder" i grendene. Boligområdene utenfor Flå tettsted kjennetegnes gjennom variert bebyggelse og tomter, tunløsninger og arealer med fellesfunksjoner som et lavterskel alternativ til småbruk som ivaretar kvalitetene og mulighetene til det tradisjonelle småbruket/hagebruk.

Situasjonsbeskrivelse

I følge SSB sin prognose for Flå basert på middels nasjonal vekst vil befolkning i gruppen 20 til 44 år bli redusert med 43 personer fram til 2023. Dersom prognosen slår til vil den resultere i redusert boliggetterspørsel. Det er grunn til å tro at kommunen vil oppleve en endring i bomønsteret ved at Flå tettsted og omegn vil være attraktivt for nyetablere, mens utkantene ikke opplever nyetableringer og i verste fall uttynnes. I kommuneplanens arealdel er det ingen arealer

avsatt til fremtidige boligområder, men det er tillatt med spredt boligbygging i noen definerte områder av kommunen.

Pr. idag er det en god del som ikke finner de tomtene de er ute etter. Det er stor mangel på tomter både i Flå tettsted og i grendene. Inntrykket er at de som er oppvokst i en grend eller i sentrum fortrinnsvis ønsker å etablere seg der. En god del eldre ønsker å selge sine eneboliger å bosette seg i en leilighet i sentrum for å slippe vedlikehold, brøyting, gressklipping, osv.

Det er nylig godkjent et boligfelt i Sørbygda med svært attraktive tomter i forhold til solforhold og med utmerket utsikt over Krøderen. Samtidig er det fortsatt ledige tomter i Ødegårdsmoen boligfelt i Stavn, men det er ikke sikkert at dette er det mest attraktive boligområdet i Stavn.

I kommunedelplanen for Flå tettsted er det lagt opp til nye boligområder på østsiden av Hallingdalselva der det er svært gode klimatiske forhold samtidig som avstanden til sentrumsfunksjonene er små. Det er også godkjent et boligfelt på Vikberget som må betraktes som nærmest å ligge i Flå sentrum. Det er også lagt opp til boligbebyggelse i selve sentrum ved at det kan foretas fortetting av eksisterende boligområder/blanding av boliger og forretning. Dette mener vi er viktig for å opprettholde «livet» i Flå sentrum selv etter at forretningene er stengt om ettermiddagen. Spesielt attraktive boligområder finnes i Gulsvikområdet der man flere steder vil få utsikt over Krøderen, og med kort avstand til attraktive naturområder.

Det som oppfattes som sentralt i Flå vil variere etter hvem du spør. Tilflyttere vil trolig oppfatte Flå sentrum som det sentrale og dette er i utgangspunktet riktig fordi det er her forretningene, offentlige kontor, jernbanestasjon, skole, barnehage, osv. ligger. Det vi allikevel være noen som definerer Stavn som sentralt fordi det ligger nærmere øvrige tettsteder i Hallingdal. Andre anser Gulsvik som sentralt fordi det er kort veg til det sentrale østlandsområdet (spesielt når Sokna-Ørgenvika er bygd). Boligstrukturen i Flå i dag (utenfor Flå tettsted) karakteriseres av spredt bebyggelse med svært få boliger i boligfelt.

Utfordringer

Sentraliseringen i Norge er sterk, og folk flytter inn mot tettstedene eller til større byer. Det er ikke nødvendigvis slik at folk ikke vil bo på mindre steder, men utdanningsmuligheter, arbeidsmarked og mulighetene for en urban livsstil lokker mange til sentrale regioner. Det er heller ingen tegn på at sentraliseringen skal stoppe opp i årene fremover.

Kommunen må tilby attraktive boligområder. Lokalisering i forhold til arbeidsplasser, handel og kultur betyr mye for om et boligområde er attraktivt. Mange opplever at det å kunne gå eller sykle til barnehage, skole og idrettsanlegg er en stor fordel. Foreldre sparer tid på å slippe å hente og bringe, og barna får mosjon ved å bevege seg. I tillegg gir det en miljøgevinst med mindre bilkjøring. Gjennom kommunedelplan for Flå tettsted er det avsatt areal til fremtidige boligområder nær Flå sentrum, men disse områdene må detaljplanlegges. God detaljplanlegging er en forutsetning for å skape gode og attraktive bomiljø nær sentrum.

Folk legger vekt på selv å kunne velge bosted, og enkelte aksepterer gjerne lengre reiseveg som følge av at grendene kan tilby kvaliteter som Flå sentrum ikke kan tilby. Boligbygging i grendene

vil medføre mer transport både til skole, barnehage og til ulike fritids- og idrettsaktiviteter, forutsatt at slike reiser ikke kan kombineres med reiser til og fra arbeidssted. Grendene i Flå fra Gulsvik i sør til Stavn i nord ligger alle i umiddelbar tilknytning til riksvei 7. Ettersom Flå er en kommune med relativt spredt bebyggelse vil kommunen måtte tilby tjenester, for eksempel skoleskyss, uavhengig av om det tilrettelegges for botilbud i grendene eller ikke. Et økt innbyggertall kan bidra til at det blir økonomisk forsvarlig å etablere et internt busstilbud mellom grendene og sentrum. Gjennom teknologisk utvikling ser man at flere og flere arbeidstakere blir geografisk uavhengige, gjerne ved hjemmekontor eller andre tekniske løsninger som gjør behovet for arbeidsreiser mindre. Det er derfor en grunnleggende verdi i den framtidige planleggingen å legge til rette for at både sentrum og grendene fortsatt gis betingelser slik at folk på fritt grunnlag kan velge hvor de vil bo og bosette seg i kommunen. Utfordringen vil være å synliggjøre at fortsatt bosetting i grendene ikke nødvendigvis medfører noen vesentlig økt kostnad for kommunen, eller samfunnet for øvrig. Dette forutsetter at kommunen ikke aktivt går inn og bidrar i forhold til omfattende investeringer i infrastruktur som vei, vann og avløp, men at det finnes gode kostnadseffektive lokale løsninger.

Flå har også utfordring når det gjelder å markedsføre de kvaliteter kommunen har som arbeids og bokommune. Kvalitetene som Flå har må komme tydeligere frem ovenfor potensielle tilflyttere. Videre er det en utfordring å få nye tilflyttere til å trives og bli værende i kommunen.

Flå kan i fremtiden møte utfordringer i forhold til ønske om endringer i kommunestrukturen, og sentralisering av offentlig tjenester. Flå kommune har til nå hatt en strategi på at innbyggerne i Flå er best tjent med å være en kommune. Rammevilkårene kan endres, og det forutsettes at eventuelle endringer i kommunestrukturen er tuftet på kommunenes individuelle frihet etter gode lokaldemokratiske prosesser.

Strategi/tiltak

- Innkortingene Sokna-Ørgenvika og prosjektet Ramsrud til Kjeldbergsvingene vil gi stor tidsgevinst for alle trafikkanter som skal til/fra Hallingdal. Vegprosjektene vil ha stor betydning for næringslivet og bosetting i Hallingdal generelt, og Flå spesielt. Flås ”nye” beliggenhet må markedsføres intensivt og profesjonelt, herunder Flå som et attraktivt bosted i forhold til arbeidsmarkeder utenfor kommunen. Nærheten til det sentrale østland vil være et viktig argument for familier som ønsker en trygg og god oppvekst for sine barn.
- Gode arbeidsplasser er forutsetning for befolkningsvekst i kommunen. Bjørneparken kjøpesenter, Vassfaret Bjørnepark og Novema er eksempler på fremvekst av nye basisarbeidsplasser som gir et mer variert næringsliv i Flå. Flå kommune må fortsatt stimulere til nyetableringer, bidra til videreutvikling av eksisterende næringsliv i nært samarbeid med aktørene som bidrar til næringsutvikling.
- Bredbånd er en viktig forutsetning for å sikre bosetting og reduserer avstandsulempen. Målet er at alle skal ha tilgang på best mulig teletjenester.
- Kommunen må markedsføre og tilrettelegge de naturherligheter og bokvaliteter som er unike for Flå. Dette gjelder spesielt de muligheter som ligger for utvikling i tilknytning til Krøderen som er smykkesteinen i Hallingdalselvas lange kjede.
- Kommunen skal arbeide aktivt for å bedre kollektivtilbudet for kommunens innbyggere

- og tilreisende, og for å få etablert Ringeriksbanen med InterCity endestasjon på Gulsvik.
- Kommunen ønsker boligbygging i grendene, og skal tilrettelegge for dette gjennom kommuneplanens arealdel. Lokalisering av boligfelt skal skje der det er mulig å få til lokale vann- og avløpsløsninger.
 - Kommunen skal være åpen for moderne arkitektur og materialvalg som kan ivareta miljøhensyn mot landskapet på en ny måte.
 - Prinsippene med universell utforming/tilgjengelighet for alle skal legges til grunn i all planlegging og byggesaksbehandling.
 - Kommunen må gjøre sitt for at kommunens innbyggere kan være glødende ambassadører for hjemkommunen.

5.6 Attraktive hytteområder

Mål:

I 2023 skal Flå kommune være en av Hallingdals mest attraktive kommuner å ha fritidsbolig i som følge av attraktive tomter, kort reiseavstand, og et godt og variert helårs reiselivstilbud. Antallet fritidsboliger i kommunen er doblet, og andelen fritidseiendommer av høy standard er økt til 70 %. Fritidsleiligheter er blitt boform også i Flå.

Situasjonsbeskrivelse

Flå har flere helt unike kvaliteter som andre Østlandskommuner ikke har. Flå er velsignet med en storslått natur som strekker seg fra fjord til fjell med svært attraktive natur- og fjellområder. En stadig større andel av de som har fritidsbolig bor i byer, og en fortsatt sentralisering med tilflytning til de store byene kan føre til at flere ønsker seg fritidsbolig. Flå er "kortreist" fra flere store befolkningsentra. Vår fritid blir stadig mer verdifull, og dermed vil reiseavstand være en avgjørende faktor for mange ved valg av fritidsbolig. Kort avstand har også stor betydning ved at klimautslippene pr. hyttebruker blir lavere enn for andre destinasjoner.

Flå har fjell med sammenhengende fall på over 950 meter, attraktive reisemål som Vassfaret Bjørnepark, verneområdene og naturstiene i Vassfaret, og ikke minst Krøderen. Dette er fortrinn som andre kommuner kan misunne oss i forhold til ytterligere satsning på turisme- og reiseliv.

Flå kommune har en unaturlig lav andel fritidsboliger i forhold til kommuner det er naturlig å sammenligne seg med. Dette skyldes ikke naturgitte forhold som mangel på natur og attraktive friluftsområder, men snarere at Flå har vært tilbakeholden med å ta i bruk utmarka til andre formål enn jord- og skogbruk. Antallet fritidsboliger i Flå kommune er pr 1.8.2010 1489. Andelen fritidsboliger med såkalt lav standard utgjør 70 % av fritidsboligene i kommunen. Fritidsleiligheter er en fraværende boform i kommunen.

I Flå er det nybygg i form av hytter med høy teknisk standard i områder med vintervei som dominerer ved at det bygges ca. 60 slike hytter i året. Skarsdalen, Høgevarde og Flenten er de

eneste hytteområdene i kommunen med høystandard. Samtlige av disse hytteområdene er planlagt i seinere tid, og ubebygde arealer innenfor disse områdene har derfor ofte kvaliteter som ikke ønskes nedbygd. Fortettingspotensialet innenfor regulerte områder med høy standard er derfor små. Antallet godkjente tomter med vei/vann og avløp er anslått til 300. Fortsetter dagens omsetningshastighet for denne typen tomter vil tomtereserven være utnyttet i 2015. Også i Flå er det slik at fritidsboliger med høy teknisk standard brukes langt mer enn fritidsboliger med enklere standard.

Antallet ubebygde tomter uten vei/vann og avløp er anslått til 250. Av disse er trolig over 30 % ikke omsettelige/salgbare. Dette kan skyldes flere faktorer som byggeforbud (LNF), beliggenhet, eller at grunneier ikke ønsker å tilby godkjente tomter for salg. Omsetningshastigheten på tomter av lav standard er liten og byggeaktiviteten på slike tomter har vært forholdsvis konstant de seinere årene med ca. 10 nybygg/år.

Bygg og anleggsbransjen har hatt betydelig vekst da særlig som følge av utbygging av høystandardområdene. Økt byggeaktivitet gir lokale ringvirkninger innenfor detaljhandel og støtter også opp om annen lokal verdiskaping og næringsutvikling.

Utfordringer

Flå kommune har etterspurte kvaliteter i form av unik natur og attraktive friluftsområder. Flå kommune må gjennom en aktiv arealforvaltning legge til rette for at disse områdene beholder sine kvaliteter for kommende generasjoner. Kommunen har ansvar for å få til en hytteutvikling som ivaretar miljøet på en god måte, samtidig som målene om lokal næringsutvikling ivaretas.

Flå kommune har en stor utfordring i å synliggjøre ovenfor ulike sektormyndigheter at kommunen over flere år har vært restriktive i forhold til å legge ut nye byggeområder for hytter. Der kommunen har lagt opp til høystandard hytteområder er arealutnyttelsen allerede høy, og mulighetene for fortetting små. Det betyr at kommunen har en utfordring når det gjelder å få gjennomslag for behovet for nye utbyggingsområder som går ut over det som kan beskrives som fortetting. Kommunen må få synliggjort det lave utbyggingspotensialet som ligger i gjeldende kommuneplan, særlig sammenlignet med andre kommuner i Hallingdal. Kommunen har et fremtidig arealbehov for fritidsboliger, og dette krever at kommunen fortsatt har god planfaglig kompetanse, for å gjøre avveininger mellom bruk og vern og for å sikre en ryddig og forutsigbar utvikling av fritidsbebyggelse i kommunen. Kommunen må legge en tydelig strategi på hvor det er ønskelig med nye byggeområder med høy standard, hvilke områder er egnet for standardheving og hvilke områder i kommunen som en ikke ønsker fritidsbebyggelse. Prosjektet Gulsvik fra Fjord til Fjell er et godt eksempel på et prosjekt der en har sett på hvilke muligheter Flå har i denne sammenhengen. Konkretisering av nye utbyggingsområder vil skje gjennom kommunens overordnede arealplanlegging og gjennom vedtak av kommunal planstrategi.

Flå kommune må bli tydeligere som destinasjon/reisemål/"hyttekommune" på lik linje med andre kommuner i Hallingdal. Det lokale næringslivet har et ikke utnyttet potensial både ved utbygging av nye områder og gjennom omsetning som følger med bruken av hyttene i kommunen. Dette krever at det lokale næringslivet har tilstrekkelig kompetanse og at de kan tilby kvalitet i forhold til de produkter og tjenester som tilbys. Aktørene i markedet kan bli flinkere til å samarbeide for

å skape nye næringskombinasjoner innenfor ulike bransjer, og ikke minst bli bedre på felles profilering og markedsføring.

Andelen fritidsboliger og tomter tilrettelagt for høy standard er lav i Flå. Andelen høystandard fritidseiendommer vil uansett øke som følge av at en ny generasjon hytteeiere ser på bekvemmeligheter som vann, vei og avløp som en selvfølge. En slik utvikling vil gi kommunen utfordringer innenfor området vann, avløp, renovasjon, finansiering av viktige fellesgoder m.m.

Strategi/tiltak

- Det skal fortsatt tilrettelegges for hyttebygging i Flå med særlig fokus på høystandard hytteområder av høy kvalitet.
- Større hotell og leilighetsbygg med varme senger skal i utgangspunktet knyttes mot Flå tettsted. Dette skal imidlertid ikke være til hinder for etablering av selveier fritidsleiligheter i fjellområdene.
- Bruksendringer fra fritidsbolig til boligformål må vurderes ut fra det til enhver gjeldende regelverk og fra sak til sak.
- Etablering og drift av nye hytteområder skal gjøres på en slik måte at ringvirkningene i størst mulig grad forblir internt i kommunen.
- Det må tilrettelegges for etablering av utleiehytter i tilknytning til attraksjoner nede i bygda, feks. Bjørneparken, Krøderen, skytebanen, osv.
- Markedsføre kommunen bedre med tanke på at Flå i alle sammenhenger er ”kortreist” fra sentrale deler av Østlandet.
- Hytteområdene i kommunen skal kjennetegnes av god byggeskikk samtidig som det åpnes for moderne arkitektur så lenge denne er tilpasset terreng og stedets egenart. Kommunen skal ved behandling av reguleringsplaner legge særskilt vekt på utforming av reguleringsbestemmelser som bedre styrer høyder og terrengtilpassing. Det må i hver plan nøye vurderes byggehøyder, volum og utforming ut fra topografi, eksponering og landskapsvirkning. Dette vil ofte bety variert bebyggelse innenfor samme planområde der tomtas beliggenhet er avgjørende for byggets utforming.
- Med de begrensede energiresursene og store miljøutfordringene samfunnet vårt står overfor bør en kunne forvente at utbyggere vektlegger langsiktige og miljøriktige løsninger, gjerne felles energiløsninger der dette er gjennomførbart. Kommunen har forventning om at hytteeiere velger gode energiløsninger for hytta ut fra et langsiktig perspektiv.
- Flå kommune skal sammen med de aktuelle aktører/grunneiere jobbe for å finne gode løsninger for finansiering av nødvendige fellestiltak i utmarks-/hytteområdene. Slike fellestiltak vil i første rekke være etablering og drift av gode sti- og løypetraseer. En mulig løsning er å etablere infrastrukturfond innenfor hvert aktuelle område hvor det avsettes en liten del av salgssummen fra hver hyttetomt til slike formål. Det må nøyere defineres hva midlene kan benyttes til og hvilke geografiske områder som plikter å delta i fellestiltakene.
- Viktig å få til et kollektivtilbud som også hyttebrukerne kan benytte seg av.
- Gjennom et godt samarbeid med hytteeierne i Flå bør kommunen trekke veksler på disse sin kompetanse og erfaring innen ulike områder og ellers i størst mulig grad involvere hyttefolket i kommunens daglige liv slik at hyttefolket får et nært forhold til kommunen

- og oppfatter Flå som sin hjemkommune nr.2.
- Næringslivet i Flå skal fortsatt ha åpningstider som er tilpasset hyttefolket.
- Utvikling av høystandardområder skal skje gjennom utvidelse av, eller i tilknytning til, de felt som har høystandard i dag.

6.0 Fremtiden krever samarbeid

For at innbyggerne i Flå skal få et godt tjenestetilbud og at Flå kommune skal kunne utføre pålagte oppgaver er det gjennom mange år etablert samarbeid med andre kommuner. Regionrådet for Hallingdal er her sentralt. Det er etablert samarbeidsløsninger med en eller flere kommuner på brann/redning, PPT, barnevern, landbruk, innkjøp, IKT, renovasjon, etablererveiledning, verna bedrift, reiselivssamarbeid, arkiv, alarmsentral, legevakt med mer. Samarbeidet er både organisert som A/S, IKS og vertskommunesamarbeid. Slike samarbeidsformer vil i framtida være helt avgjørende for at Flå kan bestå som egen kommune.

Flåsamfunnet har en unik mulighet til å utnytte den positive trenden som nå preger bygda. Det gode liv i lokalsamfunnet skapes best når flere aktører spiller sammen. Kommunen legger rammer for utviklingen og leverer velferdstjenester til befolkningen. Et variert kulturliv, frivillige lag og foreninger sørger for et godt og mangfoldig fritidstilbud. Grunneiere stiller areal til disposisjon slik at befolkningen på ulike måter kan nyttiggjøre seg arealressursene i Flå. Privatpersoner bidrar hver på sin måte til lokalsamfunnets ve og vel. Næringslivet skaper arbeidsplasser, handelsvirksomhet, private tjenester og støtter opp under utviklingen i bygda. Kommunen skal inspirere til, og legge forholdene til rette for, et godt samarbeid mellom disse aktørene til beste for bygdas utvikling.

7.0 Bakgrunn og prosess

Alt planarbeidet må ta hensyn til rikspolitiske bestemmelser og retningslinjer, nasjonalt lovverk og lokalt planverk. Planprogrammet listet opp en del viktige føringer for arbeidet med samfunnsdelen for Flå. Sentrale føringer og viktige lokale planer er gjengitt under.

7.1 Rikspolitiske retningslinjer og nasjonale føringer

Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen

Kommunen har et ansvar for barn og unges oppvekstmiljø, og retningslinjene beskriver hvilke krav som settes til den kommunale planprosessen for å ivareta disse. I tillegg skal planlegging skje slik at barn og unge får anledning til å delta og bli hørt.

Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging.

Arealbruk og transportsystem skal utvikles slik at de fremmer samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, med miljømessige gode løsninger, trygge lokalsamfunn og bomiljø, god trafikksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Det skal legges til grunn et langsiktig, bærekraftig

perspektiv i planleggingen. Det skal legges vekt på å oppnå gode regionale helhetsløsninger på tvers av kommunegrensene.

Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming.

Formålet med retningslinjene er blant annet å sikre at planleggingen bidrar til en utvikling mot et stadig mer universelt utformet samfunn. I tillegg til å angi fysiske krav som skal etterstrebes i planleggingen, inneholder retningslinjene bestemmelser om ansvarsforhold og saksbehandling.

Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag.

Retningslinjene skal sikre at arealbruksendringer ikke vil medføre at verneverdier forringes. Retningslinjene gir ikke entydige svar på hvordan den enkelte plan skal utformes, og det er derfor opp til kommunene selv å vurdere arealtilstand og verneverdier opp mot utbyggingsinteressene.

Kulturminner.

Forholdet til kulturminner og kulturmiljø etter de retningslinjer Kulturminneloven setter, skal være en integrert del av planleggingen i Flå. Det vises også til "Kulturlandskapskart for Flå. Prioritering av særlig viktige kulturlandskap i Flå".

Andre viktige føringer

- St. meld nr. 23 (2001 -2002) Bedre miljø i byer og tettsteder.
- St. meld nr. 16 (2002 – 2003) Respekt for et sunnere Norge.
- St. meld nr. 21 (2005 – 2006) Hjarte for heile landet – Om distrikts- og regionalpolitikken.
- St.meld. nr. 25, (2008-2009) Lokal vekstkraft og framtidstru, Om distrikts- og regionalpolitikken
- St. meld. nr. 26 (2006 – 2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand.
- NTP 2006-2015 med Handlingsprogram
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009
- Rikspolitisk retningslinje for barn og unges interesser i arealplanlegging, rundskriv T-2/08

Regionale og lokale planer.

- Regional planstrategi for Buskerud 2009-2012
- Først mot fremtiden 2010-2016, regional delplan for reiselivet i Buskerud
- Fylkesdelplan for handel, service og senterstruktur
- Regional delplan for universell utforming, Buskerud mot 2025 (under utarbeidelse)
- Strategi for folkehelse i Buskerud 2010-2014.
- Forvaltningsplan for vannregion Vest-Viken (under utarbeidelse)
- Energi- og klimaplan for Hallingdal og Valdres.
- Klimahandlingsplan 2030 for Osloregionen
- Fylkesdelplan for avkjørsler og byggegrensler langs riksvegnettet i Buskerud
- Rammeplan for avkjørsler (som gjelder for fylkesvegene)

7.2 Oversikt over viktige planer i Flå kommune

Lokale planer:	Utgitt år:
Kommuneplan for Flå, kommuneplanens arealdel 1999-2010.	1999
Kommunedelplan for Flå tettsted 2009-2021	2010
Reisemålsutviklingsplan, "Gulsvik fra Fjord til Fjell".	2008
Smittevernplan for Flå kommune.	2011
Plan for Re-/habilitering, Flå kommune.	2010
Landbruksplan for Flå kommune.	2002
Psykiatriplan for Flå kommune.	2006
Avfallsplan for Flå og Hallingdal.	2007
Plan for sorg og krisearbeid i Flå kommune.	2008
Flå kommunale barnehages pedagogiske plan for barnehageåret 2010/2011.	2010
Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2010-2013.	2010
Handlingsprogram og økonomiplan.	2011
Trafikksikkerhetsplan for Flå 2010 – 2014.	2010
Plan for tverrfaglig samarbeid vedr. barn og unge 2010-13	2010

7.3 Oversikt over planprosessen med samfunnsdelen

Arbeidsoppgave:	Frist:	Behandlingsorgan/ansvarlig
Forslag til høringsversjon av planprogram legges fram for administrasjon og politikere	Gjennomført	Rådmannen
Planprogrammet oversendes/drøftes med regionale myndigheter	Gjennomført	Planutvalg/rådmannen
Planprogrammet legges ut til off. høring. Kunngjøring.	Gjennomført 04.05.10 – 15.06.10	Planutvalget
Bearbeiding av høringsuttalelser og innstilling til kommunestyret.	Gjennomført	Planutvalg/rådmannen
Planprogram fastsettes i kommunestyret	Vedtatt 24.06.10	Flå kommunestyre
Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, herunder folkemøte.	Gjennomført 08.09.10 (folkemøtet)	Rådmannen/ordfører
Forslag til kommuneplanens samfunnsdel behandling i planutvalget og off. ettersyn	Gjennomført 18.11.10	Planutvalget
Høring av forslaget til kommuneplanens samfunnsdel	Gjennomført 24.11.10 - 10.01.11	Rådmannen
Folkemøte i høringsperioden	Gjennomført 04.01.11	Rådmannen/ordfører
Bearbeiding av kommuneplanens samfunnsdel etter høring	Gjennomført	Planutvalget/rådmannen
2. gangs behandling i planutvalget (innstilling til KS)	Gjennomført 17.02.11	Planutvalget
Kommuneplanens samfunnsdel vedtas	31. mars 2011	Flå kommunestyret